

Després de consultar Joaquim Jordà, es trià la mexicana Alicia García Diego com a guionista, ja que per a Jordà era la millor del món en aquesta matèria. Per a la direcció es va parlar amb el director teatral Lluís Pasqual, qui va manifestar que aquest era el treball amb què li agradaria debutar a la televisió. Jordi Savall havia d'encarregar-se de la banda sonora. Fins i tot Gérard Depardieu havia enviat una carta d'intencions, interessant-se pel paper d'Alexandre VI.

"Teníem un cos argumental de luxe: teníem una idea, un argument, un tractament visual i un desenvolupament argumental de primera", recorda Balló amb l'entusiasme de llavors.

La negativa de TV3. "Les tres cadenes públiques (TVE, TV3, Canal 9) es van anar acostant al projecte i semblava que volien dur-lo endavant. Però va passar una de les coses més curioses que m'han passat mai en la meua vida -afirma-. Vam anar a una reunió a Sant Cugat, convocada per la direcció de TVE i on hi havia un representant de cadascuna de les televisions, perquè nosaltres els expliquéssim el resultat de la primera fase de treball i ens ho ratifiquessin. Vam detallar-los tot el que he contat fins ara i, per a sorpresa de tots els que érem allí, TV3 va dir que baixava del carro."

Els arguments presentats per TV3 no van convèncer ningú. "Van donar explicacions d'una mediocritat exasperant: és una producció massa ambiciosa, que no entrava en els pressupostos...", explica Jordi Balló. Com que TV3 ja no hi era, els altres també van deixar-ho córrer. "Hagués estat molt fàcil llançar les culpes a la televisió valenciana, perquè hi havia el PP, però a aquella reunió de Sant Cugat ja van venir els representants del PP i tenien la intenció de continuar el projecte endavant", afegeix.

I contundentment, conclou: "Com a regust només em queda la vergonya que em fa la televisió del meu país en aquest afer. Ens va entrar una mena de depressió de país. Crec, de fet, que era un punt de vista de país. Podíem proposar una manera diferent de veure un argument universal."

Borja Català

L'actor català Lluís Homar (Barcelona, 1957) ha estat escollit per Antena 3 i MediaPro per protagonitzar l'ambiciosa producció 'Los Borgia'. L'interpret de Roderic de Borja, el papa Alexandre VI, ha parlat amb EL TEMPS

"Hi ha altres papes amb fills i amants"

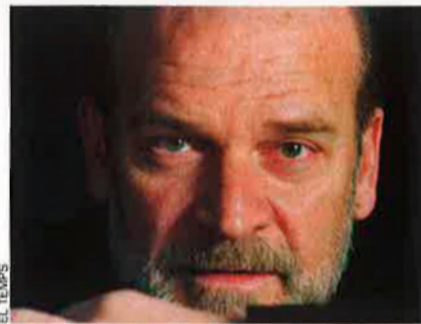
La cadena privada de televisió Antena 3 ha invertit més de 10 milions d'euros en la producció de *Los Borgia*, un treball que s'ha rodat als escenaris naturals on es va moure aquesta família polèmica i controvertida. Dirigida per Antonio Hernández i amb l'actor Lluís Homar com un dels protagonistes, donant vida a Roderic Borja, el papa Alexandre VI. Homar, un actor que hem vist força al teatre, viu una etapa de flirteig amb el cinema que el porta a estrenar un grapat de pel·lícules en què té papers destacats.

—Enfrontar-se amb un personatge com aquest no sembla una feina gens fàcil. Coneixia la història dels Borja abans d'entrar en aquest projecte?

—La coneixia d'una manera més general. No en coneixia detalls concrets, però. Havia vist alguna obra, havia treballat en la *Lucrecia Borja* del Carles Santos, havia vist el Carles Alfaro al Poliorama; aleshores el que passa és que tens aquesta idea general del que són, una família valenciana on hi ha papes, amb molt poder i una llegenda negra al voltant, però que no passa de ser una cosa molt en general.

—De fet, això que diu deu ser una mica el que ens passa a tots, la pel·lícula pot ajudar a entendre'ls més?

—Sense dubte. Des del moment que dones cara i cos a personatges de referència com la mateixa Lucrecia, de qui tothom ha sentit a parlar, concretes aquesta idea d'Església, de sexe, d'enverinament, de poder desmesurat que tothom té i li dones molt més contingut, i molts més matisos, és clar.

—Quines són les pretensions de la pel·lícula?

—D'entrada, explica qui eren els Borja i les seves motivacions, cenyint-se al màxim a la realitat. Hi ha més de 700 llibres publicats sobre ells i es tractava de treballar partint dels fets sobre els quals hi ha un mínim de certesa històrica. En aquest sentit, s'han agafat com a base de treball el llibre de Sarah Bradford i les cartes del secretari d'Alexandre VI. La intenció primera ha estat la voluntat de fer història en un tema que permet molta fantasia i al voltant del qual també s'aixeca molta llegenda.

En aquest sentit, crec que tot i ensenyar la crueltat esporàdica dels personatges, s'ha pretès de situar-los dins la història real i donar-los versemblança. I espero que s'entengui, aquesta versemblança. Que el papa tingués amants i fills no era només una qüestió dels Borja, era un tema comú de l'Església d'una època determinada. Està documentat que hi ha altres papes amb fills i amants, el que passa és que sembla que aquesta pàgina fosca de la història de l'Església s'ha volgut imputar només als Borja. Com si hi hagués la

voluntat de dir, aquests eren els dolents, els responsables de la pàgina negra, i la resta tots érem bons. A més, no eren italians, i cal no oblidar que quasi tots els papas eren italians. En vida ja els deien "I marrani" i eren tractats de manera poc acollidora, per la qual cosa tot el que van aconseguir en aquest ambient hostil és un mèrit afegit.

D'alguna manera, el nostre deure és fer una certa justícia sense canviar res, però sense oblidar tampoc que els personatges són el que són. Per exemple, no podem oblidar que la història de Cèsar Borja serveix a Maquiavel per escriure *El príncep*.

—Com porta això de fer de papa en uns moments en què la religió ocupa les portades dels mitjans de comunicació i no precisament per coses tranquil·litzadores?

—Doncs, la veritat, no m'havia passat pel cap fins al moment que m'heu fet la pregunta, així que això ja dóna idea de la resposta.

—Què li ha agradat més del paper?

—L'enfocament que se li ha donat, el fet de tractar-lo com una persona de carn i ossos. Que era un papa molt ambiciós, això és evident, però amb unes ambicions quasi legítimes, ja que va ser un precursor de la unitat d'Itàlia, tot i que ell intenta fer-ho des de l'Església. A mi m'ha anat molt bé per la riquesa del personatge. Hi ha la humanitat, la religiositat, la sensualitat, la sexualitat. Hi ha tots els elements units en una figura molt complexa. Hi ha també un caràcter de modernitat amb tots els vi-

cis que pot tenir el poder dels Borja, però també em fa l'efecte que això formava part d'un tot, crec que no era una qüestió de pensar que s'estava comportant malament, ja que em fa l'efecte que per a ell anava tot junt i era perfectament compatible i normal.

—I que li va agradar menys?

—No ho sabria dir. Encara estic més en la fascinació. No ho sé, potser el fet de tenir uns cercles reduïts, però en general m'ha resultat molt atractiu. A més, se sabia que era un home plantós i amb *savoir faire*. Però he de dir que quan em veig a la pantalla, no em veig com una persona malvada, sinó com algú que persegueix uns objectius i utilitza tot allò que té a l'abast per aconseguir-ho.

—Li ha calgut fer alguna cosa especial per posar-se a la pell del papa?

—Jo no sóc una persona que tingui uns mecanismes molt concrets de funcionament en aquest sentit, però el que m'agrada és tenir aquesta idea de capbussar-me en el personatge. Aquí això ha resultat molt agraït, primer per la figura del director, Antonio Hernández, perquè ell ja tenia una idea molt fresca i molt contemporània del personatge. D'altra banda, he tingut la sort d'estar a Roma i de poder anar a les cambres Borja veient els escenaris naturals i respirant l'ambient real on van viure els personatges. També vam ser a la residència d'estiu del papa Farnese, un papa posterior a Alexandre. Hi havia una sèrie d'elements que ens han ajudat a capbussar-nos en la història. També el

fet de poder llegir el llibre de la Sarah Bradford i el del Vázquez Montalbán. La veritat és que és un tema que dóna per a molt i que pot resultar inacabable.

—No és habitual que una cadena de televisió com Antena 3 afronti una gran producció d'aquestes característiques. Podria ser un precedent?

—Jo crec que aquí hi ha una opció de jugar fort per liderar el projecte, fer cinema i fer-ho en bones condicions. La sensació que tinc, tot i que s'ha de valorar des de molts punts de vista, és molt positiva. Crec sincerament que això és en benefici de la pel·lícula en concret i també del cinema espanyol en general.

—Últimament, no para de fer cinema... És l'efecte Almodóvar o una d'aquelles casualitats de la professió?

—És evident que mai no li estaré prou agraït. Pedro Almodóvar va pensar que jo era una bona opció per al personatge, i això sempre és positiu. Penso que va ser una trobada molt feliç, i el que a mi m'ha portat *La mala educació* no són més que coses positives. Ara mateix vinc de rodar a França, i allí tothom adora l'Almodóvar. El sol fet d'haver treballat amb ell ja és una targeta de presentació molt important. Això m'ha beneficiat molt dins la professió. Hi ha molta gent que ja em coneixia, però el paper va ser una manera de fer-me visible per a molts. Ara bé, he de dir que la pel·lícula es va rodar fa uns tres anys i jo ja en fa cinc que porto aquest ritme. Vaig començar fent el paper protagonista en una *telemovie* a TV3 dirigida per Romà Guardà, que es deia *Gossos* i que marca claríssimament un punt d'inflexió en la que havia estat la meua trajectòria professional fins aleshores. Aquell mateix any vaig fer *Valentín* i allí em va veure el director de càsting de *La mala educació*. A partir d'aquell moment encadeno més *telemovies* (*Reinas*, *Morir en San Hilario*), però el punt d'arrencada és a Catalunya, un fet que em porta fins i tot a mi mateix a descobrir coses. Jo havia fet *La plaça del diamant*, però no havia vist mai tan clar un horitzó professional en aquest camp que, de fet, es consolida i agafa una volada diferent en el mateix moment d'anar a parar a mans de l'Almodóvar.

Jordi Cervera